



FIPs retningslinjer	Rev.: 1	Dato: 23.04.2023
Retningslinjer for bedømmelse av helposteksponat	Org.: HS	Side: 1 av 8

Innledning

Disse retningslinjene er utarbeidet av FIP's kommisjon for helpost for å gi praktiske råd om anvendelse av det generelle bedømmelsesreglementet (GREV) og spesialreglementet for bedømmelse av helposteksponater som ble vedtatt av FIP's kongress i Roma 1985 og revidert ved FIP's kongress i Granada i 1992.

Disse retningslinjene er utviklet for å hjelpe utstillerne med forberedelsene og juryen i bedømmelsen av helposteksponat. De er ment å gi veiledning angående:

1. Definisjon og særtrekk av helpost
2. Prinsippene for oppbygging av et eksponat
3. Bedømmelseskriterier for helposteksponater

1 Definisjon og særtrekk av helpost

FIPs helpostkommisjon sin definisjon av helpost er:

«Helpost omfatter postale objekter som enten er påtrykt et offisielt autorisert frimerke eller annet verditegn, eller som har en tekst som forteller at et bestemt beløp er forutbetalt for en bestemt porto eller beslektet postal tjeneste»

1.1 Den fysiske formen

Den fysiske form på papiret eller kartongen som verdistemplet eller lignende er påtrykt varierer med og er avhengig av de spesielle formål som den enkelte helpost skal oppfylle. De eldste former for helpost med påtrykt frimerke var brevark (omslag) og konvolutter. Andre vanlige typer helpost er brevkort (postkort), korsbåndomslag (for aviser og trykksaker), rekommandasjonskonvolutter, kortbrev, innleveringskvitteringer og aerogrammer, men også andre typer dokumenter med påtrykt frimerke finnes fra ulike land.

1.2 Tilgjengelighet og bruk

Helpost kan grupperes i de følgende kategoriene i henhold til hvordan de har vært tilgjengelige og brukt:

1.2.1 Allmenne utgaver (for skrankesalg til det generelle publikum): Helpost med frimerkepåtrykk og andre verdistempler laget etter postverkens spesifikasjoner og utgitt av disse for allmenn bruk. Her er det viktig å skille mellom offisielle utgaver og uoffisielle, private tiltrykk på offisielle utgaver laget for filatelistiske formål.

1.2.2 Tjenesteutgaver: Helpost med påtrykt verditegn o.l. laget for bare å brukes av offentlige institusjoner. Verditegnene kan være de samme som dem som finnes på samtidige frimerke- og tjenestemerkeutgaver, eller de kan være i en særegen type. Videre kan allmenne helpostutgaver gjøres om til tjenestehelpost ved overtrykning etc.



FIPs retningslinjer	Rev.: 1	Dato: 23.04.2023
Retningslinjer for bedømmelse av helposteksponat	Org.: HS	Side: 2 av 8

1.2.3 Militærpost: Spesiell helpost for bruk av de væpnete styrker. Verdistemplene kan enten være som de vanlige postale merker, eller av spesielle typer.

1.2.4 Privathelpost eller helpost på spesialbestilling: Helpost med påtrykt offisielt verdistempel på bestilling fra private eller organisasjoner i henhold til de regler hvert postverk har hatt for dette. Slike verdistempler kan omfatte flere og/eller andre valører og typer enn de som finnes på allmenn helpost utgitt av postverkene. Det er viktig å skille mellom privathelpost laget for rene postale formål og privathelpost laget for filatelistiske formål.

1.2.5 Lokalpostutgaver: Helpost laget av private postale foretak (bypost og annen privat lokalpost, etc.) med eller uten godkjenning av det offisielle postverket.

Det er også mulig å gruppere helpost etter den type tjeneste som skulle forutbetales. Eksempler på dette kan være følgende:

1.2.6 Portosatser: Vanlig post/luftpost - lokalporto, innlandsporto, utenlandsporto, brevkort, pakker, aviser og trykksaker etc.

1.2.7 Rekommandasjon: Innenlands, utenlands.

1.2.8 Telegrammer: Innenlands, utenlands.

1.2.9 Kvitteringer: Innleveringsbevis for brev og pakker.

1.2.10 Diverse avgifter: Postanvisninger og postsjekker, samt andre dokumenter som er påtrykt frimerkelignende verditegn.

1.3 Andre aksepterte former for helpost

Selv om det strengt tatt ikke faller inn under definisjonen av helpost angitt i 1., er følgende også aksepterte former for helpost:

1.3.1 Skjema. En rekke land utstedte såkalte "skjema" som ble solgt til publikum med pålimte frimerker, som forløpere til utstedelsen av helpost med påtrykte frimerker. Disse skjemaene kan inkluderes i helposteksponat.

1.3.2 Valørløse. Nylig har et økende antall postadministrasjoner introdusert helpost som, selv om det selges til publikum til en bestemt pris, bare indikerer at en bestemt tjeneste/porto har blitt forhåndsbetalt uten indikasjon på valør- kalt "valørløse". Slikt materiale er selvsagt passende i helposteksponat.

1.3.3 Telegrafskjemaer kan stilles ut som helpost.

1.3.4 Postanvisninger kan stilles ut som enten helpost eller fiskal filateli

1.3.5 Internasjonale svarkuponger har tradisjonelt blitt akseptert som en del av helpost og kan stilles ut i denne klassen



FIPs retningslinjer	Rev.: 1	Dato: 23.04.2023
Retningslinjer for bedømmelse av helposteksponat	Org.: HS	Side: 3 av 8

1.4 Ikke akseptert som helpost

1.4.1 Ufrankerte skjema (annet enn de som er nevnt i 1.3.1), ufrankert militær helpost, ufrankerte postadministrasjonspapirer, offisielle frankeringsavtrykk og privat framstilte "Porto betalt"-avtrykk anses alle utenfor definisjonen og skal ikke stilles ut i helpostklassen.

1.5 Utklipp i helposteksponat

Helposteksponat bør normalt bestå av hele objekt. Der enkelte objekt er svært sjeldne ubeskåret eller bare er kjent å eksistere som klipp, vil de være akseptable som en del av et eksponat, og det samme vil en studie for eksempel av variasjoner i de påtrykte verditegnene som er brukt eller klipp med sjeldne kanselleringer etc.

Bruken av verditegn klippet fra helpost og brukt som frimerker vil også være passende som del av et helposteksponat.

2 Prinsipper for oppbygging av et eksponat

Et helposteksponat skal omfatte en logisk og sammenhengende oppbygd samling av brukt og/eller ubrukt helpost (slik det er definert i 1.0). Det skal vise én eller flere av de kategorier som nevnes nedenfor.

- Utgaver fra et bestemt land eller sammenhørende gruppe land
- Utgaver fra en bestemt tidsperiode
- Utgaver innen en spesiell gruppe helpost (1.2.1-1.2.5)
- Utgaver for en spesiell type postal eller beslektet tjeneste (1.2.6-1.2.10)
- Utgaver ordnet etter den fysiske utforming av papiret eller kartongen (1.1).

I et helposteksponat forteller utstilleren en historie med eksponatet. Normalt er det historien om utviklingen av selve helposten. Det kan begynne med årsaken til at helposten ble utgitt, etterfulgt av mulige essays og/eller prøvetrykk. Den kan da beskrive utviklingen av objektene, forskjellige trykk, farger, perforeringer, papirer, feil osv. Bruken av objektene, ratene, rutene, kanselleringene og andre aspekter er en sekundær del av historien og bør ikke være en dominerende del av eksponatet.

Eksponatene kan planlegges kronologisk, geografisk (f.eks. etter lokale/nasjonale distrikter), etter transportmåte/tjeneste, eller på annen måte som utstilleren finner at det er hensiktsmessig å bruke.

Det valgte emnet må være passende i omfang for både den opprinnelige og den potensielle størrelsen på eksponatet.

2.2 Enrammes eksponat

Et enrammes eksponat av helpost er ment å være et eksponat innenfor kategorier nevnt i 2.1 med et veldig avgrenset emne som passer inn i en ramme. Hvis et emne kan vises i mer enn én ramme, er det ikke egnet som emne for et enrammes eksponat.

Et utvalg av objekter fra et flerrammes eksponat kan være egnet bare hvis utvalget helt kan behandle et naturlig undertema for eksponatet innenfor en ramme. Et utdrag av et flerrammes



FIPs retningslinjer	Rev.: 1	Dato: 23.04.2023
Retningslinjer for bedømmelse av helposteksponat	Org.: HS	Side: 4 av 8

eksponat som bare viser de beste elementene ("kirsebærplukking") fra et flerrammes eksponat er ikke passende som et enrammes eksponat.

På samme måte som flerrammes eksponat bør enrammes eksponat ha hovedfokus på helposten i seg selv. Eksponat med stor vekt på bruk er usannsynlig å lykkes.

2.3 Innledningsarket (eller tittelsiden)

Alle eksponat innen helpost skal ha et innledningsark. Dette innledningsarket bør bestå av:

- Tittelen på eksponatet.
- Kort, presis og relevant generell informasjon om emnet
- En beskrivelse av formålet med eksponatet
- En beskrivelse av omfanget av eksponatet (Hva inngår i eksponatet og hva er utelatt)
- En plan for eksponatets struktur - kapitler eller seksjoner etc.- i stedet for en beskrivelse "ramme for ramme" eller "side for side"
- En liste over personlig forskning av utstilleren innen emnet (med referanser til artikler eller litteratur)
- En liste over de viktigste litteraturreferansene

3 Bedømmelse av helpost

I overensstemmelse med artikkel 5.7 i FIP's generalreglement for utstillinger (GREX) skal verdensutstillinger og internasjonale utstillinger gi plass for en egen klasse for helposteksponater. Disse skal vises som en helhet i samme rom eller samme del av utstillingen.

I andre utstillinger der det ikke er gitt plass til en spesiell klasse er det ønskelig at helpostsamlinger grupperes fysisk sammen med klassen for tradisjonell filateli.

Ved bedømmelse av et helposteksponat skal juryen bruke følgende alminnelige kriterier (se GREV Art. 4.2):

1. Behandling – ref. GREV Artikkel 4.5
2. Filatelistisk betydning – ref. GREV Artikkel 4.6
3. Filatelistiske og relaterte kunnskaper, personlige studier og forskning – ref. GREV Artikkel 4.7
4. Tilstand – ref. GREV Artikkel 4.8
5. Sjeldenhet – ref. GREV Artikkel 4.8
6. Presentasjon – ref. GREV Artikkel 4.9

Utstillere bør være oppmerksomme på behovet for å vurdere nøye de ulike aspektene som kombineres sammen for å maksimere bedømmelsen et eksponat kan oppnå.

Noen indikasjoner er gitt nedenfor av de grunnleggende elementene som ligger til grunn for hver enkelt individuelle kriterium.



FIPs retningslinjer	Rev.: 1	Dato: 23.04.2023
Retningslinjer for bedømmelse av helposteksponat	Org.: HS	Side: 5 av 8

3.1 Behandling (20 poeng)

Behandling av eksponatet gjenspeiler i hvilken grad utstilleren er i stand til å skape et balansert eksponat som er karakteristisk for det valgte emnet. En logisk progresjon som er lett å følge og en klar kortfattet teksting vil hjelpe juryen til å sette pris på eksponatet. I vurdering av behandling vil juryen kontrollere at uttalelsene i innledningen og planen er tilstrekkelig representert i oppsettet.

Eksponatet vurderes på om:

- Hvordan fullstendigheten av materialet som vises er i forhold til eksponatets omfang.
- At emnet er valgt for å gjøre det mulig å vise et passende balansert eksponat på den plassen som er tilgjengelig
- At hovedfokuset er på selve helposten, og sekundært på bruken
- At innholdet gjenspeiler tittel, formål, omfang og plan.
- At det er en logisk flyt i eksponatet
- At overskriftene på hver side underbygger forståelsen av behandlingen
- At det er god balanse mellom de ulike delene av eksponatet
- At det er et naturlig start- og slutt punkt for eksponatet.
- At det ikke er duplisert materiale (For eksempel: to tilsvarende objekt som er stemplet i hver sin by er duplisering i et helposteksponat)

Innledningsarket vurderes på om:

- At det viser formålet med eksponatet
- At definerer omfanget av eksponatet
- At det forklarer strukturen i eksponatet
- At det har en plan for eksponatet
- At det nevner den viktigste litteraturen/referansen

Utvalget av materiale til et helposteksponat innebærer et kompromiss mellom de mange sidene med materiale utstilleren måtte ønske å vise og antall sider som vil passe inn i rammene som er tildelt av utstillingsledelsen. Denne utvelgelsen er en viktig faktor ikke bare for å vurdere behandling, men også kunnskap. Utstilleren kan utelate materiale som er av mindre betydning. Generelt kan de vanligste objektene i en utgave representeres av enkelte eksempler, mens det bedre materialet for den samme utgaven bør vises i dybden. Juryen vil forstå at denne behandlingen viser utstillers kunnskap om materialet.

3.2 Filatelistisk betydning (10 poeng)

"Betydningen" av et eksponat bestemmes av både betydningen av selve eksponatet i forhold til det valgte emnet og den overordnede betydningen av emnet.

I vurderingen av eksponatets betydning tas det hensyn til:

- Hvor vanskelig er det valgte området?
- Hvilken betydning har det valgte området i verdensmålestokk?
- Hvilken betydning har det valgte området innenfor landet eller området filateli?
- Hva er betydningen av materialet som vises i eksponatet i forhold til det valgte området?



FIPs retningslinjer	Rev.: 1	Dato: 23.04.2023
Retningslinjer for bedømmelse av helposteksponat	Org.: HS	Side: 6 av 8

3.3 Filatelistisk og beslektet kunnskap, personlige studier og forskning (35 poeng)

Filatelistisk og beslektet kunnskap demonstreres av objektene som er valgt ut for å vises samt de tilhørende kommentarene. Personlige studier vises ved passende analyse av objektene som er valgt ut for å vises. Personlig forskning er presentasjon av nye opplysninger om det valgte emnet.

Filatelistisk og beslektet kunnskap:

- Valg av objekter gjenspeiler kunnskap om det valgte området.
- Eksponatet bør vise en full og nøyaktig forståelse av emnet som er valgt.
- Eksisterende litteratur innenfor området er benyttet.
- Objektene er godt beskrevet.

Personlige studier – beskrivelse av:

- Helposttype, navn og sted for trykkeri, utgivelsesdato, tidligste registrerte bruk og antall trykket (når det er kjent)
- Vannmerker, papir, perforeringer osv. for helposten
- Trykninger og varianter av helpost
- Portotakster og bruk
- Uvanlige frimerker brukt som tilleggsfrankering på helpost
- Sjeldne destinasjoner og uvanlige ruter
- Spesielle kanselleringer og/eller postale påtegninger som angår raten og som ikke angår raten

Personlig forskning – beskrivelse av:

- Forskning utført av utstilleren
- Forskning og nye oppdagelser bør vektlegges i samsvar med deres viktighet

Der det passer bør det refereres til utstillers egen eller andres tidligere publiserte informasjon. Når utstilleren har funnet slik informasjon kan det refereres til enten i innledningen eller på det aktuelle arket der forskningen er nevnt.

Det er urealistisk å forlange at en samler skal frembringe nye funn i et nøye studert og utforsket område. Av denne grunn vil slike eksponater ikke bli straffet for mangel på personlige studier, men vil bli gitt ekstra anerkjennelse hvis man til tross for all tidligere forskning har vært i stand til å gjøre nye oppdagelser.

Den riktige evalueringen av filatelistisk og relatert kunnskap, personlige studier og forskning vil være basert på den relevante beskrivelsen av hvert filatelistiske objekt som vises. En godt gjennomarbeidet plan kan gjøre at lange beskrivelser senere i eksponatet kan unngås.

Hvis det brukes sjeldenhetserklæringer («en av X registrert») er det viktig å nevne kilden til denne registreringen. Ikke bruk uttrykk som «unik» eller «svært sjelden».



FIPs retningslinjer	Rev.: 1	Dato: 23.04.2023
Retningslinjer for bedømmelse av helposteksponat	Org.: HS	Side: 7 av 8

Bare kunnskap, studier og forskning dokumentert av objektene i eksponatet kan bedømmes. Videre bør utstillere huske på at informasjonen som gis ikke skal overvelde det filatelistiske materialet som vises.

3.4 Tilstand (10 poeng)

Helpostobjektene bør være i best mulige tilstand. Tilstanden for objektene evalueres som om de var frimerker: Ingen rifter, ingen manglende hjørner, ingen bretter, ingen flekker, ingen manglende tagger (for taggete objekt), osv.

Utstillere oppfordres til å vise unikt eller svært sjeldent materiale som ikke forekommer i god tilstand, men advares mot å inkludere andre objekt i en tilstand som kan redusere hovedinntrykket av eksponatets kvalitetsnivå. Tilstanden til vanlig materiale bør være feilfri.

Det er viktig å huske på at oppnåelig kvalitet varierer med land og periode.

Ordinært brukte objekter foretrekkes framfor filatelistisk lagete objekt.

Tilleggsfrankeringer bør også være i best mulig kvalitet og stempler bør være så klare som mulig med all essensiell tekst komplett.

Hvis et objekt har blitt restaurert eller manipulert må det beskrives som sådan.

Det er ønskelig at kun komplette helpostobjekter vises, med mindre et helpostobjekt er ekstremt sjeldent, er ukjent som komplett objekt, eller eksponatet hovedsakelig behandler variasjoner i frimerkepåtrykket.

3.5 Sjeldenhet (20 poeng)

Sjeldenhet er direkte relatert til de filatelistiske objektene som vises og til den relative knappheten på dette materiale (men ikke verdien).

Jurymedlemmene vil primært være på jakt etter:

- Sjeldenheter (helposttyper) innen området
- Essays, prøvetrykk (godkjente og avviste) og specimen-utgaver.
- Ubrukte objekt, objekt brukt med tilsiktet porto og med tilleggsfrankering (ekspress, rekommandert, osv.)
- Hvor vanskelig er det å få tak i det relevante og interessante materialet i eksponatet.
- Hvor vanskelig er det å lage et tilsvarende eksponat.
- Om det er filatelistisk lagete objekter i eksponatet

Juryen vil også se etter

- Sjeldne frimerker brukt som tilleggsfrankering på helpost
- Uvanlige poststempler, postale påskrifter, blandingsfrankatur, rater, ruter og destinasjoner.



FIPs retningslinjer	Rev.: 1	Dato: 23.04.2023
Retningslinjer for bedømmelse av helposteksponat	Org.: HS	Side: 8 av 8

3.6 Presentasjon (5 poeng)

Presentasjonsmetoden skal vise materialet best mulig og på en balansert måte. Med hele forsendelser er det viktig å unngå monotont likt oppsett, og variasjon i monteringen foretrekkes.

Eksponatet vurderes på:

- God balanse i rammene og de enkelte sidene
- God bruk av siden – uten for mye hvite felt på sidene.
- Tekstingen er klar, kortfattet og relevant for det valgte materialet og for emnet for eksponatet.
- Tilstrekkelig teksting - men ikke for mye tekst.
- Illustrasjoner er ikke for dominerende. Der det brukes fotokopier må disse være minimum 25% forskjellig i størrelse fra originalen.
- Nøyaktig montering.

Overlapping av objekter er akseptert, men viktige deler bør ikke tildekkes.

Det skal ikke gjelde noen fordel eller ulempe med hensyn til om teksten er håndskrevet, maskinskrevet eller trykt. Fargerike blekkfarger og fargede albumsider bør unngås.

4 Relative vilkår for bedømmelse

Helpost skal bedømmes av godkjente spesialister på dette området og i overensstemmelse med GREX seksjon V, Art. 40-42 og GREV Art. 5:

1. Behandling (20) og filatelistisk betydning (10)	30
2. Filatelistiske og relaterte kunnskaper, personlige studier og forskning	35
3. Tilstand (10) og sjeldenhetsgrad (20)	30
4. <u>Presentasjon</u>	<u>5</u>
Totalt	100

5 Avsluttende bestemmelser

I tilfelle av uoverensstemmelse i oversatt tekst skal den engelske originalteksten ha forrang.